

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

ردیف	عنوان واژه	تعریف	منبع
1	رفت و روب	عبارت است از عملیاتی که توسط کارگر یا ماشین به منظور پاکیزه سازی معابر عمومی، ریفوژها، باغچه ها، جویها و انهار، حوضچه ها و دریچه های آشغالگیر از زایدات زباله و خاکروبه یا برف و یخ انجام میپذیرد به نحوی که پس از انجام کار، هیچگونه زایدات یا برف و یخ یا آثاری از آن در محل باقی نماند.	دفترچه پیمان امور خدمات شهری
2	نخاله ساختمان	مواد زاید جامدی است که از فعالیت های ساخت و ساز، نوسازی و تعمیرات و تخریب حاصل می شود و عموماً شامل موادی مانند خاک، سنگ، چوب، گچ، قراضه فلزات، آسفالت کنده شده، آجر، سیم های برق و وسایل برقی بدون مایعات خطرناک می باشد.	دفترچه پیمان امور خدمات شهری
3	شستشو	عبارت است از انجام عملیاتی که به منظور زدودن گرد و دوده یا هرگونه آلودگی ظاهری و نیز عکسها، برجسبها، آگهی ها، پوسترها در سطح ریفوژها، جداول، نیوجرسیها، دیوارهای حاشیه معابر و سطوح جانبی پلهای هوایی سواره رو و عابر پیاده و زیرگذرها، گاردربلها، نردههای ترافیکی، بدنه و اسکلت پلهای فلزی عابر پیاده و سواره رو و مبلمان یا المانهای شهری به معنی تجهیزات و امکانات خدمات شهری، نظیر نیمکت ها، سطلهای زبله، ایستگاههای اتوبوس، تابلوهای راهنمایی و رانندگی و تابلوهای راهنمای شهری، تابلوها و پانلهای تبلیغاتی، پایه چراغهای راهنمایی، پایه برق رسانی به اتوبوس برق شهری و نظیر آن انجام می شود.	نظام فنی و اجرایی خدمات شهری
4	آبگرفتگی	عبارت است از جمع شدن آبهای سطحی در معبر جوی آب کانالها یا زیرزمین منازل مسکونی که بایستی با کمک پمپهای مخصوص آنها را جمع آوری کرد.	خدمات شهری
5	برف روبی - ماسه و نمک خشک	برف روبی عبارت است از عملیاتی که توسط کارگر یا ماشین به منظور پالیزه سازی معابر عمومی از برف پس از بارش سنگین و قبل از شروع یخبندان انجام می شود. شن پاشی به طریقه دستی به مفهوم حمل شن توسط کامیون و پخش آن توسط کارگران است.	نظام فنی و اجرایی خدمات شهری
6	زباله	مواد زاید جامدی است که از نظر صاحب آن دور ریختنی است. دفع این مواد از نظر حفظ محیط زیست ضروری است.	خدمات شهری
7	نخاله برداری و خاکبرداری	عبارت است از برداشت خاک و نخاله های ساختمانی ناشی از تخریب ساختمانی یا فعالیتهای عمرانی در سطح شهر یا گودبرداری و خاکبرداری از زمین در ساختمان سازی	خدمات شهری
8	خاکریزی با خاک زرعی	اضافه نمودن خاک مناسب به منظور آماده سازی بستری مناسب جهت عملیات کاشت (نشاء بذر و غیره) و تامین نیازهای ضروری	سازمان پارکها و فضای سبز
9	تسطیح مقدماتی و رگلاژ خاک	آماده سازی ابتدایی، هموارسازی سطح زمین جهت انجام عملیات کاشت که می تواند همواره با جمع آوری سنگ و شن و نخاله نیز باشد. رگلاژ، آماده سازی نهائی سطح زمین، هموار سازی مناسب جهت کاشت گل و نهال	سازمان پارکها و فضای سبز

واژه‌ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

سازمان پارکها و فضای سبز	مجموعه عملیاتی است جهت اصلاح و ترمیم چمن که به دلایل مختلف از بین رفته و با دو روش ۱- کاشت بذر ۲- استفاده از چمن رول صورت می‌گیرد	واکاری و ترمیم چمن کاری	10
سازمان پارکها و فضای سبز	عبارت است از قطعه زمینی که با گیاهان پهن برگ، باریک برگ و یا آمیخته ای از هر دو پوشش داده شده باشد و بصورت کوتاه نگهداری شود و هدف از آن باسازی محوطه و یا کاربرد در زمین های ورزشی احداث می‌گردد.	چمن کاری	11
سازمان پارکها و فضای سبز	به مجموعه نهال های سالم و مناسب کاشت که در محلی که تمامی شرایط کاشت را دارا باشد (آب، خاک، زمین و ...) کاشته می‌شود غرس نهال گویند.	غرس نهال	12
خدمات شهری	آن قسمت از زباله هایی است که در مراکز درمانی و بیمارستانی ، داروخانه هاو ... تولید می‌شود و به سبب آلوده بودن به مواد بیماری زا یا مواد شیمیایی مضر ، مستلزم جمع آوری حمل و دفع ویژه می‌باشد.	زباله های بیمارستانی	13
خدمات شهری	هر نوع رسوب یا ماده زاید ته نشین شده در داخل نهر ها ، کانالها، استخرها، برکه ها، زیر پل ها ، و آبروها و مواد حاصل از فعالیت تصفیه خانه ها لجن نامیده می‌شود.	لجن	14
خدمات شهری	عبارت است از هرگونه زایدات حاصل از هرس درختان و بریدن سرشاخه های درختان خشک و نیز ریزش برگ درختان ، زایدات حاصل از کندن علفهای هرز و به طور کلی مازاد فضای سبز.	شاخ و برگ	15
سازمان پارکها و فضای سبز	حذف کلی یا جزئی اندامهایی از درخت یا درختچه، به منظورهای مختلف مانند شکل دهی ، باردهی و ...	هرس	16
سازمان پارکها و فضای سبز	عبارت است از برگرداندن و زبرورو کردن خاک با هدف اصلاح فیزیکی خاک و نرم کردن کلوخها به طوری که نفوذپذیری خاک افزایش می‌یابد.	شخم برگردان	17
سازمان پارکها و فضای سبز	عملیات تراس بندی خاک است که به منظور حفظ آب و خاک و جلوگیری از فرسایش و استفاده بهینه از اراضی کم بازده و شیبهای بالای ۱۵ درجه گفته می‌شود.	بانکت زنی	18
خدمات شهری	عبارت است از پوشش زمین المان نشستن روشناییها تابلوهای اطلاع رسانی محدود کننده سایبانها کیوسکها و سازههای هنری سبب آسایش، اطلاع، راحتی ، تردد ، ایمنی ، سرگرمی و استراحت شهروندان می‌گردند.	مبلمان شهری	19
خدمات شهری	در اصطلاح عام مستراح یا توالت است که برای رفع قضای حاجت مردم بایستی بصورت چشمه در پارکها فضاها و اماکن عمومی احداث شود.	سرویس بهداشتی	20
خدمات شهری	قراردادن مبلمان شهری در فضاهای پیش بینی شده را گویند که عبارت است از پوششهای مختلف زمین، وسیله نشستن ، روشناییها، تابلوهای اطلاع رسانی و راهنمای مسیر ، محدودکننده ها ، المانهای آب ، سایبانها ، کیوسک و دستگاههای ورزشی	نصب المان	21
خدمات شهری	فضاهای مصنوعی که با استفاده از آب مناظر زیبایی ایجاد می‌نمایند و بصورت حوضی، آبشاری ، فواره و ... وجود دارد.	آبنا	22

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

خدمات شهری	عبارت است از بستن یا مانع شدن در راه عبور مردم یا وسایل نقلیه بر داشتن مانع در معبر پیاده رو یا سواره رو را رفع سد معبر گویند.	سد معبر - رفع سد معبر	23
خدمات شهری	به شخصی گویند که براساس نیازی به گدائی می پردازد.	متکدی	24
خدمات شهری	به عمل فروش دام (گوسفند) گویند که هدف از آن فروش غیر مجاز دام در فضا های غیر استاندارد در محیط شهری است.	احشام فروشی	25
خدمات شهری	عبارت است از ساخت و سازی که بدون مجوز از شهرداری به آن اقدام شود و فاقد پروانه ساختمانی باشد.	ساخت و ساز غیر مجاز	26
خدمات شهری	عبارت است از خراب کردن آنچه ساخت و ساز غیر مجاز است. و بدون اخذ مجوزهای لازم از شهرداری صورت گرفته یا واحدهای با مجوز که نیاز به بازسازی یا دوباره سازی دارد.	تخریب	27
خدمات شهری	عبارت است از تزئین محیط شهری در اعیاد و ایام سوگواری که شامل چراغانی ، ریسه کشی ، نصب پرچمها و وسایل تزئینی دیگر می شود.	آذین بندی	28
خدمات شهری	عبارت است از رنگ کردن تمامی المانها و مبلمان شهری که جنبه پاکیزگی و زیبایی داشته باشد.	رنگ آمیزی	29
خدمات شهری	حذف از بین بردن و پاک کردن هرگونه نوشته، پوستر، پلاکارد را از روی دیوار معابر و مبلمان شهری موجود در شهر را گویند.	امحاء شعار نویسی	30
خدمات شهری	طرح یا برنامه جهادی آن است که مجموعه ای از عملیات بدلیل ضرورت در یک مدت زمان محدود یا در فضایی غیر معمول انجام شود.	طرح جهادی	31
خدمات شهری	عبارت است از مواد غیر قابل استفاده یا زباله را در آن می ریزند و معمولا در خانه یا انواع خاص آن در معابر نصب می شود و جمع آوری و نگهداری موقت زباله را بر عهده دارد.	سطل زباله	32
خدمات شهری	صندلی پهنی است که دو یا سه نفر بتوانند در کنار هم روی آن بنشینند و جزء مبلمان شهری می باشد.	نیمکت	33
سازمان پارکها و فضای سبز	مجموعه لوله ها و اتصالاتی که در امر آبرسانی به انشعابات و آبپاشها و یا قطره چکانهای مربوطه به کار می رود.	شبکه آبیاری تحت فشار	34
سازمان پارکها و فضای سبز	کاربرد مصنوعی آب در خاک به منظور تولید گیاه	آبیاری	35
سازمان پارکها و فضای سبز	درخت جوانی است که محیط بن آن کمتر از ۱۵ سانتیمتر است.	نهال	36
سازمان پارکها و فضای سبز	گیاه چوبی کوتاه قد و بدون تنه مشخص که بطور معمول دارای چند ساقه بر خاسته از زمین باشد.	درختچه زینتی	37
سازمان پارکها و فضای سبز	به گیاهانی گفته می شود که تولید و بذر آنها در یکسال صورت می گیرد و همچنین گیاهانی که برای تولید گل از آنها استفاده می شود.	گل فصلی	38
سازمان پارکها و فضای سبز	به کلیه ادوات و تجهیزات و وسایلی که در زمین های پارکها و بوستانها جهت تفریح و بازی کودکان نصب میگردد گفته میشود	وسایل بازی کودکان	39

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

سازمان پارکها و فضای سبز	به کلیه ادوات و تجهیزات و وسایلی که در زمین های پارکها و بوستانها جهت انجام حرکات ورزشی و فیزیکی نصب میگردد گفته میشود	وسایل بدن سازی و ورزشی	40
	عبارت است از ماده معدنی یا آلی یا بیولوژیک که دارای عناصر غذایی شامل عناصر پر مصرف ((ماکروالمنتها): ازت، فسفر، پتاس، کلسیم و منیزیم) و عناصر کم مصرف ((میکروالمنتها): آهن ، روی ، منگنز، مس و بر) می باشد و باعث بالا رفتن حاصلخیزی خاک و همچنین با تیمار گیاهی باعث افزایش عملکرد کیفی و کمی محصول می شود.	کود شیمیایی	41
ir-agri.com	عملیاتی که برای محدود ساختن رشد و انتشار علفهای هرز بکار میرود و به سه دسته عمومی تقسیم می شود ۱- پیشگیری : عبارت است از جلوگیری از ورود و گسترش علفهای هرز جدید در مزرعه و منطقه غیر آلوده ۲- ریشه کن کردن شامل حذف کامل همه بوته ها و قسمتهای زنده مثل ریزومها ، ساقه ها و غده های علفهای هرز از یک منطقه ۳- کنترل عملی که در نتیجه آن مشکلات و زیانهای ناشی از وجود علفهای هرز کاهش یابد.	دفع علف های هرز	42
دفترچه پیمان امور خدمات شهری	برداشتن هر نوع رسوبات ته نشین شده در نهرها و کانالهای روباز و سر بسته و زیر پلها را لایروبی گویند.	لایروبی	43
دفترچه پیمان امور خدمات شهری	یا زباله به اشیاء منقولی گفته می شود که مالک آن را دور انداخته یا مواردی که جمع آوری و دفع آن برای سلامتی عموم لازم به نظر میرسد.	پسماند	44
نظام فنی و اجرائی پسماند خشک	پسماندهای فاقد مواد ارگانیک و قابل تجزیه در کوتاه مدت می باشد و عمدتاً از مواد مصنوعی تشکیل شده اند	پسماند خشک	45
(فصل نامه مدیریت شهری، شماره ۳، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	خدمات شهری بر اساس ماهیت خود آموزی از زندگی شهری اند که شهروندان به تنهایی از عهده تامین آنها بر نمی آیند و از این رو نیاز به سازمان دهی دارند.	خدمات شهری	46
(دستور العمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	صفحات مانع که برای جلوگیری از گسترش آتش، دود و حرارت به کار گرفته می شود، و فضاهای پنهان و کور را به بخش های کوچکتر تقسیم می کند.	آتش بند	47
(دستور العمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	پر و کور کردن منغذها و روزنه ها و بستن فضاهای پنهان در ساختمان به کمک مصالح صلب و مقاوم حریق برای جلوگیری از گسترش آتش و دود	آتش بندی	48
	ماموری که وظیفه خاموش کردن حریق را به عهده دارد	آتش نشان	49

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

50	آتش نشان داوطلب	افراد غیررسمی سازمان یافته جهت امدادرسانی در مواقع بحرانی
51	آتش نشانی	شعاع عمل یک واحد آتش نشانی از نظر فاصله زمانی چهار دقیقه می باشد. یعنی از لحظه خروج نیروهای آتش نشانی از ایستگاه مربوطه ، تا رسیدن به محل حریق نباید بیش از چهار دقیقه تلف شود. این شعاع از نظر فاصله مکانی سه کیلومتر در نظر گرفته شده است .
52	تعداد پرسنل در امور آتش نشانی	برای تخمین تعداد پرسنل آتش نشانی، نسبت هایی ارائه شده است. این نسبت در شهرهای بزرگ در ازاء هر یک هزار نفر جمعیت، یک نفر آتش نشان می باشد.
53	اطلاع رسانی ایمنی	ارائه هشدارهای ایمنی جهت آموزش شهروندی و ارتقای فرهنگ ایمنی
54	ایستگاه آتش نشانی	مکانی که در آن پرسنل و خودروهای آتش نشانی قرار دارد
55	بازدید ایمنی	بازدیدهای ایمنی که توسط کارشناسان آتش نشانی جهت تایید و عدم تایید موارد ایمنی برای پیشگیری از حریق انجام میشود.
56	پرسنل آتش نشانی	مجموع اعضاء اداره آتش نشانی.
57	تجهیزات آتش نشانی	ابزارهایی که جهت کارامداد و نجات استفاده میشود.
58	حادثه	واقعه ای که در آن حریقی رخ نداده و فقط خسارت جانی و مالی داشته باشد.
59	حریق	واقعه ای که در آن حریق رخ داده باشد .
60	حوادث غیرمترقبه	حوادثی که ناشی از عوارض طبیعی باشد .
61	شیرهای هیدرانت	جهت آبیگری ماشین آلات آتش نشانی.
62	ماشین آلات آتش نشانی	وسایلی که جهت کارامداد و نجات استفاده می شود.
63	آزمایش حریق استاندارد	آزمایش ویژه برای شناسایی مقاومت و رفتار مصالح ، اعضا و اجزای ساختمانی در مقابل آتش سوزی، که مشخصات اجرایی آنها بعداً به وسیله دستور العمل مربوط به خود تعیین خواهد شد.
64	آسیاب کردن زایدات و	پسماند های مواد غذایی و آشپزخانه را می توان توسط آسیاب کردن و تخلیه ی آن در سیستم دفع فاضلاب ، دفع نمود ، از این آسیابها در رستوران ها،
		(دستور العمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)
		(سیستم مدیریت مواد زاید جامد شهری و

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

روش های کنترل آن، شهرداری تهران، (۱۳۷۲)	سوپرمارکت ها، خانه ها و ترمینال ها می توان استفاده کرد. روش کار به این ترتیب است که آشغال و پسماند های غذایی و آشپزخانه ، جدا جمع آوری شده و همراه با آب در آسیاب خرد شده و وارد لوله های فاضلاب می شود	پسماندهای مواد غذایی	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استاندارد تهران، ۱۳۷۷)	این مواد که عمدتاً در مناطق مسکونی و تجاری تولید می شوند به دو دسته ، قابل اشتعال و غیر قابل اشتعال تقسیم بندی می شوند . مواد قابل اشتعال شامل: کاغذ و مقوا، لاستیک، پلاستیک، چرم، منسوجات، چوب و مبلمان و اضافات باغبانی می باشد. مواد غیر قابل اشتعال نیز به انواع شیشه، قوطی های فلزی (قلع و آلومینیوم)، فلزات آهنی و خاک رو به اطلاق می شود.	آشغال	65
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	به کلیه مواد فاسد نشدنی- به جز خاکستر- آشغال می گویند. آشغال ، شامل : کاغذ، پلاستیک، قطعات فلزی، شیشه، چوب و موادی از این قبیل می شود و آن را به دو بخش قابل اشتعال و غیر قابل اشتعال تقسیم می کنند	آشغال	66
(ضوابط اجرایی مربوط به چگونگی اجرای ماده یک لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها، مصوب ۱۱/۳/۱۳۵۹ شورای انقلاب)	درخت جوانی است که محیط بن آن کمتر از ۱۵ سانتی متر باشد.	نهال	67
تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری- صفحه ۷۸	نهال، درخت جوانی است که هنوز به سن باردهی یا بهره برداری نرسیده است. ۱۳۷۹	نهال	68
تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری- صفحه ۷۳	کاشت، مجموعه عملیاتی است که قبل از کشت بذر، غده، نهال، قلمه و ... یا همزمان با آن معمولاً در زمین انجام می شود. تسطیح زمین، کودپاشی، مرکزکشی و آبیاری قبل از کشت، شخم، دیسک زدن، نهرکشی، ضدعفونی بذر، بذرپاشی، زیرخاک کردن بذر، نشاکاری و امثال آن ها در این مجموعه قرار می گیرند. ۱۳۷۹	کاشت	69
		کاشت نهال	70
		بازپیرایی نهال	71
		درخچه زینتی	72
		کاشت درخچه زینتی	73
		بازپیرایی درخچه زینتی	74

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

		پرچین	75
		کاشت پرچین	76
		بازپیرایی پرچین	77
		چمن	78
		کاشت چمن	79
		بازپیرایی چمن	80
		نگهداری چمن	81
		گل دائمی	82
		گل فصلی	83
تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری - صفحه ۵۷	آبیاری عبارت است از تأمین تمام یا قیمتی از آب مورد نیاز گیاه با دخالت انسان که با هدف بهبود وضع تولید محصول کشاورزی یا چراگاه انجام می شود. سیلاب یا آبی که در اثر طغیان رودخانه در مزرعه جاری شود، آبیاری محسوب نمی شود ولی اگر این آب ها پس از کنترل و جمع آوری در اختیار محصول قرار گیرد، آبیاری محصول محسوب می شود. ۱۳۷۹	آبیاری	84
		آبیاری مکانیکی	85
		آبیاری تانکری	86
تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری - صفحه ۵۸	آبیاری تحت فشار، نوعی آبیاری است که آب به وسیله یک سیستم بسته، متشکل از پمپ، انواع لوله، اتصالات و سایر وسایل و لوازم مربوط، در زمین کشاورزی توزیع می شود. ۱۳۷۹	آبیاری تحت فشار	87
		ابنیه و بناها (به غیر از سرویس های بهداشتی)	88
		هرس درختان	89
		هری پرچین	90
		مبارزه با آفات ، سمپاشی	91
		کود دهی آلی	92
		کود دهی شیمیایی ماکرو	93
		کود دهی شیمیایی میکرو	94
		نیروهای امانی	95
		نیروهای پیمانی	96
	گیاهانی چوبی هستند که اغلب دارای تنه واحد و تاج مشخصند و به طور	درختان	97

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

	معمول هنگا مبلوغ حداقل ۴.۵ متر ارتفاع دارند.		
	درختان متوسط، ۹ تا ۱۸ متر ارتفاع درختان بزرگ، بیش از ۱۸ متر ارتفاع تقسیم بندی فضاهای سبز از نظر مالکیت		
98	فضای سبز معابر	این فضا، پیوسته درسمتی از عرض معبر قرار می گیرد که در اثر رشد گیاه، آسیمی به ساختمانها، پیاده روها، سواره روها، نهرها و جویها وارد نشود.	
99	فضای سبز میدان	این فضاها به عرصه های مهندسی پیش بینی شده در تقاطعهای مهم و چندراه ها گفته می شود که هدف از احداث آنها ایجاد زیبایی و جلوگیری از برخی پیامدهای منفی ترافیک و کنترل این گونه پیامدهاست.	
100	فضای سبز ریفیوژها (آیلندها)	به فضاهای سبزی گفته می شود که در وسط و طول مسیر راهها، برای پیشگیری از آسیب نورمقابل و زیباسازی مسیر ساخته می شود. این فضاها در مقطعی از عرض راه به منظور جداسازی حرکت اتومبیلها از دوربانند ایجاد می گردد.	
101	فضاهای سبز خصوصی	شامل کلیه فضاهای سبزاعم از باغچه ها و باغهای موجود در سطح شهر که استفاده از آنها اختصاصا به مالکین آنها محدود میشود.	
102	فضاهای سبز عمومی	بخشی از پوشش گیاهی شهری را شامل میشود که توسط شهرداری اداره میشود.	
103	فضای سبز نیمه خصوصی	شامل کلیه فضاهای سبز سازمانها، نهادها، ادارات و مراکز دولتی، خدماتی و نظامی آموزشی و درمانی می باشند. هرچند این فضاها دارای عملکرد عمومی نیستند، لیکن کارکنان و مراجعه کنندگان به مکانهای یاد شده از آن فضاها بهره مند میشوند و در عین حال جزء دارایی فضای سبز درون شهری و برون شهری به شمار میروند.	
104	کمر بند سبز	به فضای سبزی گفته می شود که در خارج از محدوده شهرها و مجاور آنها به منظور تلطیف هوا، پیشگیری از گردوغبار و نیز جلوگیری از گسترش افقی و بی رویه شهرها ایجاد می شود.	
		ضوابط طراحی کمر بند سبز:	
		۱. شکل آن نواری است.	
		۲. حداقل عرض آن ۵۰۰ متر است.	
		۳. باید خارج از محدوده شهر و مجاور اطراف آن استقرار یابد.	
105	مبلمان پارک	نیمکت، سطل زباله، تابلوی راهنمایی، تابلوی اعلانات، پایه های مخصوص روشنایی، دروازه های ورودی - خروجی حصار، آلاچیق، مکان پیک نیک، سایبان، نشانه های تجسمی و...	
106	وسایل بازی	این نوع وسایل تنوع زیادی داشته و متناسب با طبقات سنی (کودکان و نوجوانان) تغییر می کند و با توجه به فرهنگ و سن هر جامعه این نوع وسایل متفاوتند، مانند تاب، سرسره، الاگلنگ و...	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

		قطع درختان خشک ، خطری و بادافتاده	107
		قطع درختان شهرسازی و عمرانی	108
		احداث معابر	109
		عمودهای روشنایی	110
		آبنما	111
		محوطه بازی کودکان	112
		سطل زباله	113
		نیمکت	114
		سرویس بهداشتی	115
		آبخوری	116
		آب سرد کن	117
		تخلیه و لایروبی جوی ها ، آگوها و کانالهای سرپوشیده	118
		تخریب دیوارهای خطری	119
		تسطیح و شن ریزی معابر خاکی	120
		دیوارکشی زمین های بایر	121
		تعداد ارجاع پرونده های ارائه به کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵	122
		اجراء آراء کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵	123

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

		حفر چاهای جاذب آب	124
		میزان جمع آوری لجن و سرجارو از کانالها	125
		میزان جمع آوری و حمل خاک و نخاله	126
		جمع آوری سد معبر ناشی از فعالیت دست فروشان - وانت بارها و گاریها	127
		جمع آوری تابلوهایی بدون مجوز که ایجاد سد معبر نموده اند	128
(ترمینولوژی حقوق، لنگرودی، چاپ ششم، گنج دانش، ۱۳۷۲)	در لغت به معنی یادآوری کردن و خاطرنشان نمودن است. در اصطلاحات اداری (اعم از فضایی و غیره) یادآوری کردن رسمی یک یا چند مطلب در حدود مقررات جاری است مانند اخطارهای مالیاتی و اخطارهایی که از طرف وزارت دادگستری یا ثبت برای اشخاص در حدود قانون فرستاده می شود.	اخطار	129
(ترمینولوژی حقوق، لنگرودی، چاپ ششم، گنج دانش، ۱۳۷۲)	یا پیش آگهی Preavis مختصری است که پیش از موعد پرداخت دین برای بدهکار فرستاده می شود.	اخطار قبلی	130
(ترمینولوژی حقوق، لنگرودی، چاپ ششم، گنج دانش، ۱۳۷۲)	ورقه رسمی متضمن اخطار را گویند.	اخطار نامه	131
		صدور اخطاریه به کسبه و صاحبان منازل	132
		رفع آب گرفتگی معابر	133
		رنگ آمیزی جداول و المانهای شهری	134

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

135	تابلوهای الکتریکی	اینگونه تابلوها تنها در شریان های اصلی شهرهای بزرگ متروپولی تن امکان راه اندازی و بهره برداری از آنها وجود دارد. از طریق این تابلوها می توان تصویرهای کامپیوتری جریان ترافیک در شاه راه ها و رامپ ها را به نمایش گذاشت علاوه بر آن از طریق اینگونه تابلوها می توان مراقبت و نظارت الکترونیکی شبکه معابر را کنترل کرد.	(الگوی مصرف حمل و نقل شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۲)
136	تابلوهای شهری	جزیی از تجهیزات شهری هستند که خارج از فضاهای بسته قرار می گیرند. کارکرد اصلی آنها انتقال پیامی از سوی شخص، گروه یا مؤسسات به سایر شهروندان به صورت موجز و به وسیله علائم، اعم از نوشته یا تصویر است.	(ویژه نامه مجله شهرداری ها (سامان دهی مبلمان شهری)، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۰)
137	تابلوی تبلیغاتی	تابلویی است که به کسب، خدمات یا تسهیلات و تأسیساتی اشاره کند ولی معرف کاربردهای موجود در محلی که تابلو در آنجا قرار گرفته است نباشد و به تبلیغ و شناسایی محصولی یا رویداد و اتفاق بپردازد.	(کتاب سبز شهرداری، طراحی فضاها و مبلمان شهری، جلد دوازدهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)
138	تابلوی راهنمایی و رانندگی	تابلویی است که پیامی را جهت تنظیم، هشدار یا راهنمایی عبور و مرور به کمک حروف یا علائم انتقال می دهد.	(کتاب سبز شهرداری، طراحی فضاها و مبلمان شهری، جلد دوازدهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)
139	نصب و تعویض تابلوی اسامی معابر		
140	شستشوی نرده های ترافیکی		
141	شستشوی الماهای شهری		
142	شستشوی جدول ها و معابر		
143	رفت و رب		
144	رفت و رب شوارع آسفالته		
145	اراضی بایر	عناصر آن چنین است: الف - بالفعل مالک داشته باشد. ب - مشغول به کشت و زرع و آبادی نباشد. ج - مالک برای مدت نامعلوم و نامحدودی از آبادی آن چشم پوشیده باشد. اطلاق بایر بر موات به کمک قرینه مجاز است (تبصره دوم ماده بک قانون واگذاری زمین به تحصیل کرده های کشاورزی مصوب	(ترمینولوژی حقوق، لنگرودی، چاپ ششم، گنج دانش، ۱۳۷۲)

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

	<p>۲۲/۱۰/۱۳۸۸) اراضی بایر علی الاصول مالک خاص دارند مگر اینکه اعراض مالک از آنها احراز شود که در این صورت آنها را بایر بلا مالک نامند. بایر بر دو قسم است: الف - بایر مفروز که مالک خاص دارد (یا مالک خاص داشته است) ب- بایر مشاع که عده ای به اشتراک مالک آن بوده یا هستند مانند اراضی دیم کار قریه که به صورت بایر افتاده باشد.</p>		
<p>۱۴۶</p>	<p>اراضی بایر</p>	<p>زمین هایی است که سابقه احیا دارند ولی به دلیل اعراض ملک بیشتر از ۵ سال متوالی بدوم دلیل موجه بلاکشت مانده یا بماند.</p>	<p>(بند ۲، ماده آیین نامه اجرایی مصوبه مورخ ۲۵/۵/۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام)</p>
<p>۱۴۷</p>	<p>اراضی بایر شهری</p>	<p>زمین هایی است که سابقه عمران و احیاء داشته و بتدریج بحالت موات برگشته اعم از آنکه صاحب مشخصی داشته و یا نداشته باشد.</p>	<p>(ماده ۴ قانون زمین شهری، مصوب ۲۲/۶/۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی)</p>
<p>۱۴۸</p>	<p>رفت و روب پاکسازی اراضی بایر</p>		
<p>۱۴۹</p>	<p>رفت و رب پاکسازی و رنگ آمیزی دیوارها</p>		
<p>۱۵۰</p>	<p>نگهدای آب سرد کن و سقاخانه</p>		
<p>۱۵۱</p>	<p>نگهداری سرویس های بهداشتی عمومی</p>		
<p>۱۵۲</p>	<p>ایستگاه</p>	<p>محلی است که وسایل نقلیه جهت سوار یا پیاده کردن مسافر و بارگیری و باراندازی توقف می کنند. از طریق طراحی مناسب تر سکوی ایستگاه می توان راحتی بیشتری را برای مسافران ایجاد کرد.</p>	<p>(الگوی مصرف حمل و نقل شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۲)</p>
<p>۱۵۳</p>	<p>ایستگاه های آتش نشانی</p>	<p>محلی است که نیروها موظفند در ساعات غیر حادثه خود و تجهیزآتشان را در آمادگی کامل نگهدارند. محل استقرار و انتظار آتش نشانی و خدمات - محل استقرار و نگهداری خودروها و موارد (اطفاء و نجات).</p>	<p>(دستور العمل ستاد هماهنگی، امور ایمنی و آتش نشانی، وزارت کشور، ۱۳۷۴)</p>
<p>۱۵۴</p>	<p>ایستگاه های حریق</p>		
<p>۱۵۵</p>	<p>ایستگاه های حادثه</p>		
<p>۱۵۶</p>	<p>پایگاه های آتش</p>		

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

نشانی		
157	متوسط زمان رسیدن مامورین به محل حریق	
158	نجات یافتگان کل عملیات	
159	فوت شدگان کل عملیات	
160	مجروحین کل عملیات	
161	آموزش شهروندان	شامل پیام هایی که از طریق اعلانات عمومی ، پوستر، پلاکارد، رسانه های گروهی ... که جنبه آموزشی داشته و یا برقراری کلاس های حضوری که با هدف آشنا ساختن شهروندان به ضوابط و مقررات شهری برگزار می شود، می گردد.
162	شهروندان آموزش دیده	
163	ماشین آلات آتش نشانی	
164	کمپ	
165	کمپ زائر	
166	خودرو استقرار یافته	
167	گشت ایمنی سیار موتور سیکلت	
168	بنر	
169	پرچم های عمودی	
170	دوره های آموزشی	دوره هایی است که منجر به اخذ مدرک علمی یا استخدامی می شوند یا برای بالابردن سطح معلومات شغلی از طریق کارآموزی و آموزش کوتاه مدت و بلندمدت در داخل یا خارج از کشور صورت می گیرند.
171	برنامه آموزشی	
172	مری	
173	پکیج آموزشی	
174	زباله تولید شده بیمارستانی	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	مواد زاید ناشی از فعالیت های صنعتی هستند و شامل: فلزات، مواد پلاستیکی، مواد شیمیایی و زباله های خطرناک می شوند این زباله ها در کارگاه ها و کارخانه ها تولید می شوند، اما تمامی زباله های این مراکز را نمی توان در یک رده طبقه بندی کرد.	زباله های صنعتی	175
		زباله تولید شده کل	176
(مدیریت مواد زاید جامد شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	عبارت است از محصور کردن زباله در زمین بنابراین عملیات دفن باید طوری انجام شود که زباله ها در محفظه های کاملاً بسته قرار گرفته و از محیط اطراف جدا شوند.	دفن بهداشتی زباله	177
(سیستم مدیریت مواد زاید جامد شهری و روش های کنترل آن، شهرداری تهران، ۱۳۷۲)	عملیات دفن بهداشتی عبارت از ریختن مواد زاید جامد در داخل ترانشه و یا گودال های طبیعی یا مصنوعی و یا ریختن آن روی زمین و متراکم کردن آن در حد امکان و سپس پوشیدن آن توسط خاک و یا سایر مواد پوششی به روش کاملاً سیستماتیک و بهداشتی است	دفن بهداشتی زباله	178
(دستور العمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	یک یا چند نفر که به دلایل مختلف در یک واحد مسکونی زندگی کنند.	خانوار	179
		تعداد خانوار طرح پوشش طرح تفکیک از مبدا	180
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	ایستگاه های انتقال یا ترمینال های زباله که عموماً در شهرهای بزرگ احداث می شوند، فضاهای مسطح و حصارکشی شده ای هستند. که در اصل برای بارگیری زباله از ماشین آلات کوچک به کامیون های بزرگ زباله کش مورد استفاده قرار می گیرد.	ایستگاه های انتقال زباله	18
		تعداد ایستگاه های ثابت مبادله زباله خشک	
		خودروهای حمل مکانیزه خاک و نخاله	

آخرین ویرایش
زمستان ۱۳۸۹

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

		ظروف ویژه حمل مکانیزه خاک و نخاله	
		خاک حمل شده به روش مکانیزه	
		زباله پذیرش شده در کارخانه کمپست	
		کل کود تهیه شده در کارخانه کمپست	
		کود گرانوله	
		ورمی کمپوست	
		سگ های ولگرد معدوم شده	
		لودر	
		کامیون	
		باکس	
		دستگاه	
		کیسه زباله	
		روز طبیعت	
(سیستم مدیریت مواد زاید جامد شهری و روش های کنترل آن، شهرداری تهران، ۱۳۷۲)	جداسازی، عبارت از تقسیم یک سیستم به حداقل ۲ قسمت کاملاً مجزا و با ترکیبات مختلف است. در یک پروسه جداسازی، دو قسمت به طور فیزیکی از یکدیگر جدا می شوند.	جداسازی زباله	
		ایستگاه های فعال تفکیک زباله از مبدا	
		خاک و نخاله و ضایعات شهری	
		ایستگاه نقاشی	
		بسته بندی آموزشی ویژه زائرین	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)	به طور کلی رستنی های سبز روی زمین را به دو صورت طبیعی و مصنوعی تقسیم می کنند: الف: فضاهای سبز طبیعی شامل چمنزارها و جنگل ها ب: فضاهای سبز مصنوعی	انواع فضای سبز	
		فضای سبز تحت پوشش شهرداری	
(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد دهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	پارک فضای سبز عمومی و چند کاربردی است که استفاده از آن برای همه شهروندان آزاد است و هیچ گونه محدودیتی از نظر اجتماعی و اقتصادی برای بهره برداری از آن وجود ندارد.	پارک	
	کتابخانه، مسجد، ساختمانهای اداری و نگهبانی، نمایشگاه، خانه کودک، گالری، آمفی تئاتر، ساختمانهای فرهنگی و آموزشی و آبنا، کیوسکهای فروش مجلات و ...	ابنیه پارکها	
	پارکی که دارای جنبه های تفریحی، تفریحی، فرهنگی، زیست محیطی و سالم سازی محیط است و جنبه سرویس دهی به مناطق مختلف شهر را دارد. پارک شهری به چهار گروه تقسیم می شود	پارک شهری	
(تئوری شکل خوب شهر، کوین لینچ، مترجم بحرینی، دانشگاه تهران، ۱۳۵۷)	این پارک نسبت به پارک منطقه ای کوچکتر بوده و کاملاً در داخل بافت شهری و به عنوان جزیی از آن به شمار می آید. عملکرد این گونه پارک را عمدتاً استفاده های روزانه محلی از نوع تفریحی و غیر رسمی تشکیل می دهد.	پارکهای شهری	
	مساحت آن باید بین ۲۰۰۰ تا ۵۰۰۰ مترمربع باشد. یک کودک ۹ ساله از دورترین نقطه واحد همسایگی تا پارک نباید بیش از ۹۰۰ قدم طی کند. در طی مسیر پیاده، برای رسیدن به پارک نباید تقاطع خیابان تندرو وجود داشته باشد.	پارک همسایگی	
(فضای سبز شهری، استانداردها و انواع، وزارت کشور، ۱۳۶۹)	ویژگی خاص پارک های محله ای عمدتاً دسترسی پیاده و وسعت کم آنهاست افراد مسن و خردسالان استفاده کنندگان عمده این پارک ها هستند. و تجهیزات اینگونه پارک ها نیز در این جهت برنامه ریزی می شود.	پارکهای محله ای	
	مساحت آن باید بین ۵۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ مترمربع باشد. یک کودک ۹ ساله از دورترین نقطه واحد محله تا پارک نباید بیش از ۱۵۰۰ قدم طی کند. در مسیر پیاده، عبور از عرض خیابان کندرو مجاز است و نباید عبور از خیابان سریع وجود داشته باشد.	پارک محله	
	مساحت آن باید بین ۲ تا ۶ هکتار باشد. ارتباط پیاده برای رسیدن به پارک از دورترین نقطه محله نباید بیش از ۲۰ دقیقه باشد. در طی مسیر پیاده برای رسیدن به پارک عبور از عرض دسترسیمهای مختلف مجاز است.	پارک ناحیه ای	
(تئوری شکل خوب شهر، کوین لینچ، مترجم بحرینی، دانشگاه تهران، ۱۳۵۷)	این نوع پارک یک منطقه بزرگ روستایی در جوار منطقه شهری است که به منظور استفاده شهروندانی که می خواهند نصف یا یک روز تمام آخر هفته یا تعطیل خود را به آن اختصاص بدهند پیش بینی شده است.	پارکهای منطقه ای	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

تهران، (۱۳۵۷)			
	مساحت آن نباید کمتر از ۶ هکتار باشد. مدت زمان طی شده برای رسیدن به پارک با وسیله نقلیه نباید بیشتر از ۱۵ دقیقه باشد.	پارک منطقه ای	
(فضای سبز شهری، استانداردها و انواع، وزارت کشور، ۱۳۶۹)	برخی از محققین پارک هایی را که وسعتی بیش از ۳۰۰۰۰ مترمربع داشته باشند. عمدتاً به عنوان پارک های منطقه ای شهری در نظر می گیرند و برخی دیگر معتقدند پارک های دارای سطحی از ۲ تا ۶ هکتار پارک های یک منطقه شهری به حساب می آیند.	پارک های منطقه ای شهری	
(فضای سبز شهری، استانداردها و انواع، وزارت کشور، ۱۳۶۹)	این نوع از پارک ها بدین منظور ایجاد می گردند که برای شهروند فرصتی ایجاد نمایند تا از سر و صدا و هجوم ترافیک در امان مانده و از تماس با طبیعت لذت برند. پارک های مزبور محیط با صفایی عرضه می نماید تا فعالیت های تفریحی مختلف در آنها جای داده شود.	پارک های وسیع	
		پارکهای بزرگ	
	به زمینهایی که زیرپوشش درختان و درختچه ها با رویش طبیعی یا گاهی مصنوعی هستند و در فضای داخلی آنها یک اکوسیستم خاص و متفاوت از محیط اطراف فراهم شده، پارک جنگلی طبیعی یا مصنوعی می گویند. در صورت جنگلکاری برای ایجاد این نوع پارکها، آنرا پارک جنگلی مصنوعی می نامند (مانند پارک جنگلی لویزان) و در صورت طبیعی بودن، نام آن پارک جنگلی طبیعی است (مانند پارک جنگلی سی سنگان، نور و...)	پارک جنگلی	
(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)	که با ایجاد امکانات حرکتی و تفریحی با حفظ شکل طبیعی مناطق جنگلی و زیبایی آن مورد استفاده قرار می گیرد.	پارک های جنگلی طبیعی	
(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)	احداث جنگل های مصنوعی به منظور ایجاد فضای سبز و تفریح گاه در اطراف شهرها مناسب است به گونه ای پدید آید که به دشت منتهی می شود و نیابستی کاملاً در مجاورت مراکز صنعتی پدید آید.	پارک های جنگلی مصنوعی	
		پارکهای جنگلی	
	کافه تریا، رستوران، خدمات درمانی و کمکهای اولیه، سرویس بهداشتی، سالن ورزشی، آبخوری و...	تاسیسات رفاهی پارکها	
		کمر بند سبز تحت تملک شهرداری	
		فضای سبز نگهداری شده توسط بخش خصوصی	
		سرانه فضای سبز	

آخرین ویرایش
زمستان ۱۳۸۹

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

<p>(ضوابط اجرایی مربوط به چگونگی اجرای ماده یک لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها، مصوب ۱۱/۳/۱۳۵۹ شورای انقلاب)</p>	<p>زمینی است که برابر این ضوابط در آن درختان مثمر و غیرمثمر موجود باشد: تبصره: ۱- مساحت محل بیش از ۵۰۰ متر مربع باشد. ۲- در دو مترمربع حداقل یک اصله درخت غیرمثمر و یا در هر ۱۶ مترمربع یک اصله درخت مثمر غرس شده باشد. ۳- دارا بودن سند مالکیت به عنوان باغ</p>	<p>باغ</p>	
<p>تعریف و مفاهیم استاندارد آماری - صفحه ۵۹</p>	<p>باغ، زمینی است در فضای باز که در داخل آن کشت و کار درختان مثمر به صورت مجتمع (کاشت مجتمع) و با هدف بهره برداری اقتصادی، انجام شده باشد. بدیهی است حیاط منازل، حاشیه مزارع و غیره که گاهی اوقات این نوع درختان در آن ها به تعداد کم یا به صورت پراکنده کاشته می شود، باغ محسوب نمی شود. خزانه و نهالستان این نوع محصولات نیز تحت عنوان باغ منظور می شود. ۱۳۷۹</p>	<p>باغ</p>	
		<p>باغات آستان قدس</p>	
		<p>باغات شخصی</p>	
		<p>پیمانکاران نگهداری فضای سبز</p>	
		<p>اعتبارات جاری و عمرانی</p>	
		<p>توزیع گل</p>	
		<p>گونه</p>	
		<p>بوته گل</p>	
		<p>فلاور باکس</p>	
		<p>آبنمای محیطی</p>	
		<p>المان نوروزی با پوشش طبیعی و گیاهی</p>	
		<p>گوی گل</p>	
		<p>ستون گل</p>	
		<p>گلکاری میدین و لچکی ها</p>	
		<p>ماشین آلات حمل پسماند شهری</p>	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

		ماشین آلات عمرانی و فضای سبز	
		ماشین آلات رفت و روب مکانیزه	
		شعبات تعمیرگاهی	
		مراجعات به مرکز معاینه فنی خودرو	
(حریم منابع آب و کاربرد آن در برنامه ریزی ناحیه ای، ولایتی، خراسان، ۱۳۷۱)	طبق تعریف، به سوراخ استوانه ای شکل عمودی یا مایل که در زمین حفر شده است چاه گفته می شود.	چاه	
		گورستانها	
		متوفیات	
		متوفیات نامشخص	
		غسالخانه	
		متوسط تعداد دفن در روز	
		واحد های صنفی	
		واحد صنفی مزاحم	
		بازارهای روز	
		دکه های سطح شهر	
		روز بازار	
		شب بازار	
		جمعه بازار	
		مجتمع های کارگاهی	
		کمسیون ماده ۲۰	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

		ماشین آلات سازمان	
(آشنایی با وظایف بازرسان در تعاونیهها، وزارت تعاون، بی تا)	گروهی از افراد که احتیاج مشترک دارند و هر یک به تنهایی یا به آسانی نمی توانند نیاز خود را بر طرف سازند، دور هم یکدیگر جمع شده و از راه همیاری و تعاون و تشریک مساعی با یکدیگر کار را به صورت جمعی انجام می دهند با رسیدن به هدف و تأمین نیازها برای یک یک آنها آسان تر و با صرفه تر گردد.	تعاونی	
		شرکت تعاونی ساماندهی صنوف	
		بیماریهای انگلی و عفونی	
		بیماریهای عفونی روده	
		سل ریه	
		بیماریهای باکتریایی خاص حیوانات (مشترک بین انسان و حیوان)	
		عفونتهای ناشی از انتقال از طرق رابطه جنسی	
		بیماری باکتریایی اسژروکت	
		بیماریهای ناشی از کلامدیا	
		عفونتهای ویروسی سیستم عصبی مرکزی	
		تب های ویروسی	
		عفونتهای ویروسی	
		هیپاتیت های ویروسی	
		بیماری ایدز (ویروس HIV)	
		بیماری های	

آخرین ویرایش
زمستان ۱۳۸۹

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

		ویروسی	
		بیماریهای قارچی	
		بیماریهای تک سلولی	
		کرم زدگی	
		بیماریهای عفونی و انگلی	
		اختلالات در مکانیسم ایمنی بدن	
		کم خونی ناشی از تغذیه	
		کم خونی همولیتیک	
		کم خونی های تغییر ناپذیر (آپلاسیا)	
		دیابت (مرض قند)	
		اختلالات و بی نظمی ها در تنظیم قند خون و ترشح داخلی پانکراس	
		سوء تغذیه	
		سایر کبودهای تغذیه ای (غذایی)	
		چاقی و سایر بیماریهای پر خوری	
		اختلالات متابلیکی	
(طرح ارزش یابی کارکنان دولت، سازمان امور اداری و استخدامی،	در این طرح، رفتار به معنی پاسخ ها و برخوردهایی است که کارمند بر اساس انتظارات سازمانی، اجتماعی و اخلاقی در مقابل دیگران و نیز در رابطه با مسائل سازمانی و فردی از خود نشان می دهد.	رفتار	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(۱۳۷۵)			
(آیین نامه راهنمایی و رانندگی، مصوب هیأت ۱۸/۲/۱۳۷۴ وزیران)	قسمتی از خیابان که در امتداد آن واقع شده و برای عبور و مرور پیادگان اختصاص یافته است.	پیاده رو	
(کتاب سبز شهرداری، طراحی فضاها و مبلمان شهری، جلد دوازدهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	پیاده رو، مهمترین شبکه دسترسی است. این شبکه از آن جهت مهم است که در مقیاس حرکت انسان قرار دارد و از این رو باید از دیدگاه سهولت در حرکت، کاملاً بی مانع باشد.	پیاده رو	
(کتاب سبز شهرداری حمل و نقل شهری، جلد سوم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	در همه معابر سطح شهر، انسان ها به طور سواره و پیاده در حرکتند. در بسیاری از مناطق شهری نظیر نواحی تجاری، مراکز خرید، مکان های تفریحی و نواحی مسکونی وقتی طول سفر کوتاه و جابجایی راحت تر باشد. به تعداد پیادگان افزوده می شود و وجود پیاده روها اهمیت بیشتری می یابد.	پیاده روها	
(طرح ارزش یابی کارکنان دولت، سازمان امور اداری و استخدامی، ۱۳۷۵)	از لحاظ این قانون اتفاقی است پیش بینی نشده که تحت تأثیر عامل یا عوامل خارجی در اثر عمل یا اتفاق ناگهانی رخ می دهد و موجب صدماتی بر جسم یا روان بیمه شده می گردد.	حادثه	
		عابران پیاده ای که در حادثه ایاب وذهاب(وسيله نقلیه) مجروح شده اند	
(الگوی مصرف حمل و نقل شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۲)	یکی از وسایل حمل و نقل خصوصی دوچرخه است، دوچرخه ماشین ساده ای است که تقریباً هر کسی می تواند مکانیسم، طرز کار و سوار شدن آن را به راحتی فرا گیرد، بعلاوه به علت ارزان بودن نسبی آن، غالب افراد جامعه قادرند آن را تهیه کنند.	دوچرخه	
(راهنمای مدیریت بحران، وزارت کشور، ۱۳۷۷)	پیشگویی، هشدار و پیش بینی بحران ها(نظیر هشدار در مورد گردباد) آگاهی بخشیدن، تعیین و ارزیابی پیشرفت بحران با توجه به زمان (مانند: سیل)	آمادگی بحران	
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور،	در کار دفع زباله، اولین اقدام، امحاء و دور کردن زباله از محیط زندگی انسان است. اما چون در داخل زباله ها موادی یافت می شوند که می توان از این مواد مجددا استفاده کرد، برخی کسانی که نگاهی اقتصادی دارند، زباله را	بازیافت	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

سازمان شهرداری ها، (۱۳۷۸)	طلای کثیف نامیده اندو بر این اساس به فرآیند استفاده مجدد از موادی که عنوان زباله را به خود می گیرند، بازیافت می گویند.		
(مدیریت مواد زاید جامد شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	عبارت است از انجام عملیات مشخص روی مواد زاید جامدی برای تهیه مواد و نیرو از مواد زاید، پردازش و بازیافت به صورت یک عنصر موظف در کنار سایر عناصر موظف در نظام مدیریت مواد زاید جامد شهری وجود دارد.	بازیافت زباله	
	سیستمی که به وسیله آن در یک مکان عمومی آب قابل شرب به شهروندان ارائه می شود .	آبخوری عمومی	
	ایستگاه موقت نگهداری پسماند که در این ایستگاه کامیونهای بزرگ و حجیم در جایگاه مخصوص خود که دارای عمق می باشد قرار گرفته اند و خودروهای جمع آوری کننده زباله (زباله کش) بر روی سکورفته وزباله خود را از بالای سکو به داخل تریلر ها تخلیه می نمایند	ایستگاه خدمات شهری (سیمی تریلر)	
	به مواد جامد، مایع و گاز (غیر از فاضلاب) که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولید کننده زائد تلقی میشود پسماند گفته می شود	پسماند	
	به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به صورت معمول از فعالیتهای روزمره انسان ها در شهرها، روستاها و خارج از آنها تولید میشود.	پسماند عادی	
	به کلیه عملیات مرتبط با رفت و روروب و جمع آوری زباله اطلاق می گردد	تنظیف	
	جمع آوری پسماند توسط خودروهای ویژه جمع آوری پسماند که دارای تجهیزات کامل از جمله دستگاه پرس، سیم بالا بر، مخزن جمع آوری شیرابه زباله، چراغ گردان و ملودی، میباشد را جمع آوری مکانیزه پسماند گویند	جمع آوری مکانیزه پسماند	
	واحد شمارش واحدهای تک نفره آبریزگاه است که معمولاً در مکانی عمومی احداث می گردد.	چشمه سرویس بهداشتی عمومی	
	سرویس بهداشتی عمومی است که شهرداری در همه یا حداقل یکی از مراحل احداث، بهره برداری و یا نگهداری آن با بخش خصوصی از قبیل پاساژها، مساجد و... قرارداد مشارکت منعقد می سازد.	چشمه سرویس بهداشتی عمومی مشارکتی	
	رفت و روروب عبارتست از عملیاتی که توسط کارگر یا ماشین به منظور پاکیزه سازی معابر عمومی، رفیوژها، باغچه ها، جویها و انهار، حوضچه ها و دریچه های آشغالگیر از زائدات زباله و خاکروبه یا برف و یخ انجام میپذیرد به نحوی که پس از انجام کار هیچگونه زائدات یا برف و یخ یا آثاری از آن در محل باقی نماند.	رفت و روروب	
	تنظیف معابری که قابلیت جمع آوری خاکروبه خیابانها و پیاده روها در آنها توسط خودروهای ویژه به جای استفاده از نیروی انسانی وجود دارد را رفت روب مکانیزه گویند که جهت پیاده رو و سواره رو انجام میگیرد .	رفت روب مکانیزه	
	هر نوع رسوب یا ماده زاید ته نشین شده در داخل نهرها، کانالها، استخرها، برکه ها، زیر پلها و آبروها و مواد حاصل از فعالیت تصفیه خانه لجن نامیده میشود.	لجن	
	زدودن رسوبات، تنقیه و بیرون کشیدن مواد زائد جامد از داخل	لا پروبی	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

	کانالها، کالها، چاههای جاذب و بطور کلی هرگونه مخزن یا مجرای انتقال آبهای سطحی را لایروبی گویند.		
	شامل مجموع هزینه های عمرانی و جاری حوزه معاونت، مناطق (درزمینه خدمات شهری) و سازمانهای وابسته می باشد .	هزینه های خدمات شهری	
(بررسی وندوبین راه حل های افزایشی کارایی سامانه اتوبوسرانی شهری کشور، جلد اول، وزارت کشور، ۱۳۷۹)	هنگامی که یک مؤسسه خدماتی برای دیگران کار انجام می دهد و یا کالاهایی به آنان تحویل می دهد مبالغی از ایشان دریافت می دارد و یا اینکه از آنان معادل قیمت خدمات و کالای مذکور را طلب کار می شود.	درآمد (در اتوبوس رانی)	
(امکان سنجی واگذاری وظایف جدید به شهرداری ها، جلد دوم، وزارت کشور، ۱۳۸۱)	درآمدهای رسمی محلی نظام مدیریت شهری در واقع فقط شامل درآمدهای محلی شهرداری است و می توان بررسی امور مالی وابسته به درآمدهای محلی را در قالب بررسی امور مالی شهرداری ها انجام داد.	درآمد های رسمی شهرداری	
(بررسی وندوبین راه حل های افزایشی کارایی سامانه اتوبوسرانی شهری کشور، جلد اول، وزارت کشور، ۱۳۷۹)	به عواید و درآمدهای حاصل از فعالیت های غیر اصلی هر مؤسسه، درآمدهای غیر عملیاتی می گویند.	درآمدهای غیر عملیاتی (در اتوبوسرانی)	
(امکان سنجی واگذاری وظایف جدید به شهرداری ها، جلد دوم، وزارت کشور، ۱۳۸۱)	شامل : عوارض نوسازی، برق، آب، گاز و گشتارگاه ها	درآمدهای غیر مستمر وصولی توسط شهرداری ها	
(امکان سنجی واگذاری وظایف جدید به شهرداری ها، جلد دوم، وزارت کشور، ۱۳۸۱)	شامل عوارض اتومبیل، سینماها، اماکن عمومی، پروانه کسب، کارخانه ها و کارگاه های تولیدی و موارد مشابه.	درآمدهای ناشی از عوارض مستمر وصولی توسط خود شهرداری ها	
(امکان سنجی واگذاری وظایف جدید به شهرداری ها، جلد دوم، وزارت کشور، ۱۳۸۱)	از قبیل فروش املاک و اموال زاید، مال الاجاره املاک و غیره	درآمد های ناشی از وجوه و اموال شهرداری ها	
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	در این روش با توجه به مشخصات زمین و مواد زاید شهری، گودال های با ابعاد مشخص حفر می شوند و لایه های زباله به ترتیب روی هم در داخل گودال پخش، متراکم و پوشانده می شوند. معمولاً زمانی از این روش استفاده می شود که سطح آب های زمینی به قدر کافی پایین بوده، دسترسی به اعماق خاک امکان پذیر است.	روش ترانشه ای یا گودالی دفن زباله	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(فصل نامه مدیریت شهری، شماره ۹، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۱)	روش چیدمان فضا ارتباط کلیه فضاهای شهری را با یکدیگر تجزیه و تحلیل می کند و نتایج را به صورت پارامترهای ریاضی و گرافیکی ارائه می دهد.	روش چیدمان فضا در طراحی شهری	
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	در این روش لایه های گوناگون زباله در سطح زمین، پخش، متراکم و پوشانده می شوند. معمولاً زمانی از این روش استفاده می شود که امکان حفر زمین فراهم نباشد.	روش سطحی دفن زباله	
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	در این روش لایه های گوناگون زباله در سطوحی شیب دار نسبت به هم، پخش، متراکم و پوشانده می شوند.	روش شبیبی دفن زباله	
(دستورالعمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه ۱۳۷۱)	قشر روکار سطوح ساختمانی که به منظور نما سازی، تزئین، هوابندی، تأمین مقاومت و محافظت حریق و غیره، در نظر گرفته می شود.	روکش	
(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)	"ریزوم" عبارت است از ساقه ای که زیر زمین یا نزدیک سطح زمین به طور افقی می روید و دارای تعدادی گره برگ های کوچک و جوانه است.	ریزوم	
(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)	واژه "ریفوژ" به معنی پناه، پناهگاه و پیاده روی وسط خیابان برای حفظ عابرین از خطر وسایل نقلیه است.	ریفوژ	
(سیستم مدیریت مواد زاید جامد شهری و روش های کنترل آن، شهرداری تهران، ۱۳۷۲)	این زایدات، شامل پسمانده ها و دور رخته سبزیجات، میوه ها و مواد گیاهی و حیوانی در فرآیند تولید، حمل و نقل، آماده سازی، پخت و پز و مصرف مواد غذایی می شود.	زایدات مواد غذایی (پسمانده)	
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	زایدات وسایل نقلیه (تایرهای فرسوده، یا قطعات بزرگ و بدون استفاده اتومبیل)، لوازم اسقاطی (یخچال، میل، صندلی) و تنه درختان که در خیابان ها، پیاده روها و یا فضاهای باز شهری انداخته می شوند، گونه دیگری از زباله و ماده زاید جامد قلمداد می شوند.	زایدات های حجم دار و بزرگ	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	به مجموعه مواد ناشی از فعالیت هایی که در محیط سکونت انسان تولید می شود و دست کم از نظر مالکین آن مواد، به صرت جامد بوده و ناخواسته عیرقابل استفاده و دور ریختنی تلقی شده اند، زباله یا مواد زاید جامد، گفته می شود.	زباله	
(سیستم مدیریت مواد زاید جامد شهری و روش های کنترل آن، شهرداری تهران، ۱۳۷۲)	زباله سوزها معمولاً به دو صورت مورد استفاده قرار می گیرند: یکی در محل جداگانه ای که برای این کار در نظر گرفته شده است و به نام زباله سوز مرکزی نامیده می شود.	زباله سوز	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استانداری تهران، ۱۳۷۷)	این سرویس ها شامل: پاک سازی آب نماها، زیباسازی شهرها، چشم اندازه های شهری، پارک ها، سواحل و سایر فضاهای تفریحی می باشد.	سرویس های عمومی شهری	
(دستورالعمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	سطح خالص هر طبقه از ساختمان فقط به فضاهای قابل تصرف گفته شده و سطوح مربوط به فضاهای ارتباطی و ضخامت دیوارها را شامل نمی گردد.	سطح خالص	
(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	سطوحی سبز نیز به دو دسته شهری و غیرشهری تقسیم می شوند، سطوح سبز دارای کار کردهای شهری را سطوح سبز شهری می نامیم، نظیر زمین های باز ورزشی چمن کاری شده، جزیره ها و لچکی های کوچک (ریمپ ها، و رفوزه ها) کنار خیابان ها و پل ها که با انواع گیاهان پوششی، نظیر: چمن یا گل پوشانده می شوند. آن بخش از سطوح سبز بدون کارکردهای شهری را غیرشهری می نامیم، مانند مراتع اطراف شهر و ...	سطوح سبز	
(فضای سبز شهری، استانداردها و انواع، وزارت کشور، ۱۳۶۹)	این گونه از سطوح سبز در رابطه با تزیین سطوح در برابر ساختمان های ویژه یا کنار مونومان های موجود و یا در مناطق پانورامیک (دارای منظر وسیع) یکار گرفته می شود.	سطوح سبز تزیینی	
(دستورالعمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	فضاها یا بخش هایی از ساختمان که دارای عملکردهایی مشابه موارد زیر باشند: نگهداری، تهیه یا کاربرد مواد بسیار قابل احتراق و اشتعال، مواد منفجره، موادی که تولید دود یا گازهای سمی کنند، مواد شیمیایی مضر و مهلک، که امکان تولید شعله، سم یا ایجاد حساسیت داشته باشد.	سطوح مخاطره آمیز	
(گودبرداری و ایمن سازی، شهرداری تهران، ۱۳۷۶)	سنگی است سفید رنگ، سبک و جفره دار که از اجتماع پوسته های سیلیسی دیاتومه ها به وجود آمده است و به همین علت آن را دیاتومیت می گویند.	سنگ تریپلی	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(گودبرداری و ایمن سازی، شهرداری تهران، ۱۳۷۶)	از کالسدوئن تشکیل شده است و در ساختمان آن کمی، کلسیت و رس نیز دیده می شود. در اثر اصطحلاک جرقه تولید می کند.	سنگ چخماق یا سنگ آتش زنه	
(گودبرداری و ایمن سازی، شهرداری تهران، ۱۳۷۶)	از سیلیکات آلومینیم آب دار تشکیل شده است و در صورت ناخالص بودن محتوی ذرات بسیار ریز کوارتز، فلدسپات و میکا است.	سنگ های رسی	
(طراحی باغ و پارک، حکمتی، سیاه تیری، ۱۳۶۹)	سنگ کلمه ای عام می باشد و شامل انواع آهکی، رسوبی، شیست، خارا، تراورتن، سنگ لوح و... است امروزه انواع رنگ های مختلف آن در طراحی، زیباسازی فضای باغ ها، پارک ها، تراس ها و ... که محل استراحت و آرامش یافتن است مورد استفاده قرار می گیرد.	سنگ (در طراحی باغ و پارک)	
(آیین نامه راهنمایی و رانندگی مناطق آزاد تجاری - صنعتی - جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۹/۷/۱۳۷۳ هیئت وزیران)	قسمتی از سطح راه که برای تردد یا توقف وسایل نقلیه اختصاص یابد)	سواره رو	
(آیین نامه راهنمایی و رانندگی مناطق آزاد تجاری - صنعتی - جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۹/۷/۱۳۷۳ هیئت وزیران)	وسیله نقلیه موتوری زمینی دارای چهار چرخ که برای جابجایی حداکثر شش مسافر (با راننده) ساخته شده باشد.	سواری	
(بررسی وضعیت موجود مدیریت حمل و نقل درون شهری در ایران، نشریه شماره ۳۵، وزارت کشور، ۱۳۷۲)	عبارت است از فعالیت های بین مکانی و مجراهای انطباق یافته که بین فضاهای انطباق یافته یک شهر، منطقه، کشور یا کشورها، برقرار می باشد.	سیستم حمل و نقل	
(بررسی و تحلیل تجارب برنامه ریزی شهری در ایران، نشریه شماره ۸۶، جلد اول، وزارت کشور، ۱۳۷۶)	سیستم حمل و نقل بخشی از سیستم ارتباطی است که روابط مادی بین فضاها یا کاربری های مختلف را در بر می گیرد و به صورت رفت و آمد انسان یا نقل و انتقال کالا مطرح گشته و بالطبع از طریق شبکه های حمل و نقل صورت می گیرد.	سیستم حمل و نقل	
(مجموعه مباحث و روش های شهرسازی، کنترل سیل، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۷۱)	سیستم انتقال سیلاب های جمع آوری شده از سطوح شهری (سیلاب روها) عملاً مهم ترین بخش سیستم دفع سیلاب های شهری محسوب می شوند. محدوده عمل این سیستم از محل ورود جریانات جمع آوری شده به داخل سیلاب رو شروع می شود و تا تخلیه گاه را در بر می گیرد.	سیستم انتقال سیلاب ها	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(مقدمه ای بر مبانی برنامه ریزی شهری، شیعیه، چاپ دوم، دانشگاه علم و صنعت، ۱۳۷۰)	بروز بازندگی متوالی، طغیان رودخانه ها و جاری شدن آب در دشت های مسطح از جمله عواملی است که در بنیاد محیط های مختلف مسکونی مورد توجه قرار دارد.	سیل	
(شرایط عمومی پیمان، تجدید چاپ، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۶۲)	منظور از شاخص، عددی است که تغییر قیمت را نسبت به دوره پایه نشان می دهد.	شاخص	
(فصل نامه مدیریت شهری، شماره ۷، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۰)	مشخص کننده وضعیت یک مقوله	شاخص	
(دستور العمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	شبکه های خاموش کننده حریق در بناهای انباری، شامل خاموش کننده های خودکار و انواع خاموش کننده های دستی می باشد.	شبکه های خاموش کننده حریق	
(گودبرداری و ایمن سازی، شهرداری تهران، ۱۳۷۶)	شدت زمین لرزه از نظر فیزیکی و ارتعاشی ارتباط مستقیم به دامنه نوسان و فاصله کانونی آن دارد	شدت زمین لرزه	
(تعاریف اوراق ممیزی املاک، ترتیب ممیزی املاک، وزارت کشور)	درختان در سطح زمین پراکنده باشند و بر حسب نوع درختان حداکثر مساحت برای هر درخت مئثر ۳۶ متر مربع و برای درختان غیر مئثر ۹ مترمربع باشد درختانی که محیط بن آنها کمتر از ۱۵ سانتی متر باشد، درخت محسوب نخواهند شد	شرایط باغ بودن در ممیزی	
(پیدایش و توسعه آتش نشانی در جهان، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۰)	شعاع عمل یک واحد آتش نشانی از نظر فاصله زمانی چهار دقیقه می باشد. یعنی از لحظه خروج نیروهای آتش نشانی از ایستگاه مربوطه، تا رسیدن به محل حریق نباید بیش از چهار دقیقه تلف شود. این شعاع از نظر فاصله مکانی سه کیلومتر در نظر گرفته شده است.	شعاع عمل یک واحد آتش نشانی	
(آیین نامه طراحی ساختمان ها در برابر زلزله، نشریه شماره ۲۵۳، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۷۸)	قابلیت جذب و اتلاف انرژی و حفظ تاب باربری یک سازه هنگامی که تحت تاثیر تغییر مکان های غیرخطی چرخه ای ناشی از زلزله قرار می گیرد	شکل پذیری	
(مدیریت مواد زاید جامد شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری	ضد عفونی پلاستیک یک روش مهار شده برای کاهش حجم پلاستیک از طریق ذوب کردن آنها بر اثر حرارت است	ضد عفونی پلاستیک ها در دفن زباله	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

ها، ۱۳۷۹)			
(مدیریت مواد زاید جامد شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	کیسه های محتوی زایدات خطرناک در داخل چرخ دستی های بسته قرار گرفته و با هوای داغ خشک (درجه حرارت باید بیش از ۱۱۲ درجه سانتی گراد باشد) در یک ظرف عایق گرم می شوند	ضد عفونی حرارتی در دفن زباله	
(گودبرداری و ایمن سازی، شهرداری تهران، ۱۳۷۶)	بیان گر سرعت و کندی فرآیند تحکیم در یک لایه خاک است	ضریب تحکیم خاک	
(ره یافت هایی در طراحی مبلمان شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۱)	طراحی سبز یک مفهوم کلی در مبحث طراحی است که دامنه گسترده ای را شامل می شود طراحی سبز از اواخر ۸۰ ظهور کرد در حقیقت اندیشه سبز یک موج بین المللی در طرفداری از موضوعات اکولوژیکی است	طراحی سبز	
(کتاب سبز شهرداری، طراحی فضاها و مبلمان شهری، جلد دوازدهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	منظور از طراحی سنگ فرش ها، استفاده از مصالح و الگوهای روسازی برای آرایش یک دست و هماهنگ است، به طوری که تأثیر وحدت بخشی در منظر خیابانی داشته باشد و هویت متمایز شاخصی به شهر ببخشد	طراحی سنگ فرش	
(فصل نامه مدیریت شهری، شماره ۳، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	عبارت است از تعیین آگاهانه محیط شهری از دید شهروندان	طراحی شهری	
(کتاب سبز شهرداری، شهرسازی، جلد اول، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۷)	حوزه ای است پیچیده و میان رشته ای که افزون بر معماری و برنامه ریزی شهری با شاخه های دیگر علمی و هنری، مانند منظرسازی، مهندسی فنی، مهندسی حمل و نقل، روان شناسی و حقوق نیز سر و کار دارد	طراحی شهری	
(فصل نامه مدیریت شهری، شماره ۹، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۱)	طراحی شهری دانش چند شاخه ای است که به منظور حفظ و ایجاد کیفیت محیط وارد مداخله می شود این پدیده توجه ویژه ای به تشخیص هویت و ارزش های زیبایی شناختی و ادراکی دارد که بقا و مانایی آن را با اتکا به نظر استفاده کنندگان راه بری می کند	طراحی شهری	
(کتاب سبز شهرداری، شهرسازی، جلد اول، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۷)	پلی است بین برنامه ریزی شهری و معماری. توجه اصلی طراحی شهری به فرم کالبدی شهر است و با کیفیت کالبدی و فضایی محیط سر و کار دارد	طراحی شهری	
(فصل نامه مدیریت شهری، شماره ۳، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	این پورژه نیز نوعی از انواع پروژه های طراحی شهری است که به طراحی فضاهای شهری می پردازد. مشخص بودن نسبی شرح خدمات آن و علاقه و	طراحی فضای شهری	

آخرین ویرایش
زمستان ۱۳۸۹

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	اشراف نسبی معماران به این نوع طرح ها باعث گردیده که بسیاری از افراد طراحی فضای شهری را با مفاهیم (پروژه های طراحی شهری و دانش طراحی شهری) یکی بدانند		
(آیین نامه نحوه بررسی و تصویب طرح های توسعه و عمران محلی، ناحیه ای، منطقه ای و ملی و مقررات شهرسازی و معماری کشور، مورخ مصوب ۱۲/۱۰/۷۸ هیئت وزیران)	طرح هایی هستند که برای به سازی، نوسازی و بازسازی محلات شهر اعم از قدیم، جدید و یا مسأله دار به عنوان طرح تفصیلی بخشی از بافت موجود تهیه می شوند.	طرح های به سازی، نوسازی، بازسازی و مرمت بافت ها	
(بند ۶ ماده ۱ آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب، مصوب ۱۸/۲/۱۳۷۳ هیئت وزیران)	عبارت است از هر نوع ماده مایع زاید حاصله از فعالیت های صنعتی یا کشاورزی و دامداری و یا شهری و خانگی که به آب یا خاک تخلیه می گردد.	فاضلاب	
تعریف و مفاهیم استاندارد آماری - صفحه ۱۰۶	هر گونه مواد مایع یا مخلوط مایع و جامد ناشی از فعالیت های بیولوژیک، اجتماعی و تولیدی که به شکل سیال به محیط دفع شود، فاضلاب نامیده می شود. این مواد می تواند متشکل از جامدات و مایعات آلی و معدنی با غلظت های متفاوت باشد. ۱۳۷۹	فاضلاب	
(کتاب سبز شهرداری، فضاهای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	این نوع فضاهای سبز از سویی نقش مهار کننده رشد بی رویه شهر را دارد و از سوی دیگر بازدهی اکولوژیک - زیست محیطی شان، شامل کل محیط زیست شهری می گردد.	فضاهای سبز بون شهری	
(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	فضاهای سبز خصوصی، کلیه فضاهای سبز از باغچه ها و باغ های موجود در سطح شهر می شود که استفاده از آنها اختصاصاً به مالکین آنها محدود شده است.	فضای سبز خصوصی	
(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	نوعی از فضاهای سبز شهری هستند که به طور معمول درختکاری حاشیه باریکی از حد فاصل مسیرهای پیاده رو و سواره رو را تشکیل می دهند و یا به صورت متمرکز در فضاهای نسبتاً کوچک میدان ها و یا در زمین های پیرامون بزرگ راه ها و خیابان ها شکل گرفته اند.	فضاهای سبز خیابانی	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

<p>(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>این نوع فضاها که اغلب به صورت پارک احداث می شوند، از دیدگاه شهرسازی به زیبایی محیط زیست شهری می افزایند. هم چنین از نظر حفاظت محیط زیست، پیرامون خود را از بازدهی های اکولوژیک بهره مند می سازند و در صورت طراحی مناسب قادرند خدمات تفرجگاهی -- اجتماعی ارائه کنند.</p>	<p>فضاهای سبز درون شهری</p>
<p>(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>فضاهای سبز شهری هستند که واجد بازدهی اجتماعی می باشند. این فضاها برای عموم مردم در گذران اوقات فراغت، تفریح و مصاحبت با دوستان و گردهمایی های اجتماعی و فرهنگی استفاده می گردد. فضاهای یاد شده اساساً برای این منظور طراحی یا تجهیز شده اند. وجود نیمکت، روشنایی، آبخوری، دستشویی، کف سازی معابر و دسترسی، از مؤلفه های فضاهای سبز اجتماعی (عمومی) به شمار می روند. از این فضاهای سبز، معمولاً به عنوان (پارک) نام برده می شود، در واقع فضاهای سبز اجتماعی شامل همه فضاهای سبز عمومی مجهز به خدمات و تسهیلات می شود.</p>	<p>فضاهای سبز عمومی</p>
<p>(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>فضاهای سبز غیرشهری، فضاهایی هستند که کارکرد شهری ندارند. هر چند به علت توسعه های شهری در بافت های شهری قرار گرفته باشند، لیکن از آنجا که کارکرد آن ها خاص مراکز شهری نیست، در دسته بندی فضاهای سبز غیرشهری قرار می گیرند. این فضاها یا طبیعی هستند، نظیر جنگل های طبیعی و یا مصنوعی هستند مانند باغ ها و جنگل های مصنوعی</p>	<p>فضاهای سبز غیر شهری</p>
<p>(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)</p>	<p>ترکیب طبیعی یا مصنوعی عوامل گیاهی و غیرگیاهی موجود در طبیعت با بهره گیری از علم و هنر و یا دخالت احساس و عواطف بشری به نحوی که مطبوع طبع واقع شود، فضای سبز نامیده می شود.</p>	<p>فضای سبز</p>
<p>(فضای سبز شهری، استانداردها و انواع، وزارت کشور، ۱۳۶۹)</p>	<p>عبارت است از بخشی از سیمای شهر، که از انواع گیاهان تشکیل یافته است. در صورتی که صحبت از فضاهای آزاد شهری که متضاد فضاهای ساخته، یا ساخت فیزیکی شهری می باشد، نماییم در این صورت فضاهای بالقوه جهت توسعه فضاهای سبز شهری مطرح می گردند.</p>	<p>فضای سبز شهر</p>
<p>(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>نوعی از سطوح کاربری زمین شهری با پوشش های گیاهی انسان ساخت است که هم واجد بازدهی اجتماعی و هم واجد بازدهی اکولوژیکی هستند</p>	<p>فضای سبز شهری</p>
<p>(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>از دیدگاه شهرسازی در برگیرنده بخشی از سیمای شهر است که از انواع پوشش های گیاهی تشکیل شده است و به عنوان یک عامل زنده و حیاتی در کنار کالبد بی جان شهر تعیین کننده ساخت مرفولوژیک شده است فضاهای باز شهری از یک سو، در برگیرنده فضاهای سبز موجود و از سوی دیگر، به صورت فضاهای بالقوه جهت توسعه فضاهای سبز شهری مطرح می شوند.</p>	<p>فضای سبز شهری</p>

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

<p>(کتاب سبز شهرداری، فضاهای فرهنگی، ورزشی و تفریحی، جلد دهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>کتابخانه مؤسسه آموزشی عمومی است که هدف آن ارائه خدمات اطلاع رسانی و آموزشی به شهروندان است و توزیع کتابخانه ها نیز از نظم و سلسله مراتبی تبعیت می کند.</p>	<p>کتابخانه</p>	
<p>(کتاب سبز شهرداری، فضاهای فرهنگی، ورزشی و تفریحی، جلد دهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>کتابخانه ای است که ضمن داشتن سیستم های مجهز و پیشرفته روز، مرکز خدمات شبکه ای از کتابخانه ها باشد و مجموعه های اصلی و عمده در آن جا نگهداری شوند تا در کوتاه ترین زمان، نیازهای فرهنگی جمعیتی بالغ بر ۱۰۰ هزار نفر به بالا، در حوزه شهری برآورده گردد.</p>	<p>کتابخانه مرکزی</p>	
<p>(پرسش نامه فصل عمران شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۷)</p>	<p>برای تعیین حدود شهر، کنترل گسترش شهر، جلوگیری از رشد بی رویه و به هم خوردن تناسب ساخت مورفولوژی شهر ایجاد می شوند.</p>	<p>کمربند سبز</p>	
<p>(کتاب سبز شهرداری، فضاهای فرهنگی، ورزشی و تفریحی، جلد نهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>کمربندهای سبز، برای تعیین حدود شهر، کنترل گسترش شهر، جلوگیری از رشد بی رویه و به هم خوردن تناسب ساخت مورفولوژی شهر، ایجاد می شوند</p>	<p>کمربند سبز احاطه کننده</p>	
<p>(ضوابط طراحی فضای سبز شهرها، دفتر امور فنی و تدوین معیارها، چاپ اول، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۰)</p>	<p>شامل موارد ذیل هستند: ۱- گیاهان پوششی ۲- گیاهان زینتی و پیازی ۳ بالارونده ها</p>	<p>گیاهان بوته ای</p>	
<p>(ویژه نامه مجله شهرداری ها) سامان دهی مبلمان شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۰)</p>	<p>شامل عناصری می شود که اولاً در فضاهای باز عمومی شهر مکان یابی می شوند و مورد استفاده عمومی دارند و ثانیاً وجود آنها در فضای شهری به نیازی از نیازهای شهروندان پاسخ می گوید</p>	<p>مبلمان شهری</p>	
<p>(ره یافت هایی در طراحی مبلمان شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۸۱)</p>	<p>مجموعه ای از تجهیزات و تسهیلات است که کیفیت و کارایی زندگی را در شهر و خیابان ارتقا می بخشد</p>	<p>مبلمان شهری</p>	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

<p>(کتاب سبز شهرداری، طراحی فضاها و مبلمان شهری، جلد دوازدهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>عبارت است از، طراحی مجموعه ای از عناصر تجهیزات خیابانی که در آن هر جزء، نظیر یک علامت، سطل آشغال یا چراغ، از جزئیات تزئینی و پایه طراحی مشابهی برخوردار باشد</p>	<p>مبلمان شهری</p>	
<p>(کتاب سبز شهرداری، فضاهای فرهنگی، ورزشی و تفریحی، جلد پنجم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)</p>	<p>محدوده ای که در داخل آن شهرداری در مورد ارائه خدمات شهری و هم چنین، صدور پروانه ساختمانی برای یک دوره معین اقدام می کند</p>	<p>محدوده خدمات شهرداری</p>	
<p>(پرسش نامه فصل عمران شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۷)</p>	<p>به محدوده ای از شهر اطلاق می شود که شهرداری موظف است خدمات ساکنین مانند: صدور پروانه، ارائه خدمات آتش نشانی، رفع سدمعبر، جمع آوری زباله و غیره را انجام دهد</p>	<p>محدوده خدماتی شهر</p>	
<p>(ارزیابی روش های تعیین محدوده در طرح های هادی شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۵)</p>	<p>در شهرهایی که محدوده قانونی آنها بزرگ تر از حدی باشد که شهرداری بتواند در تمام آن سطح به ارائه خدمات بپردازد، محدوده خدماتی شهرداری در داخل محدوده قانونی مشخص می شود. در مورد سایر شهرها، محدوده قانونی شهر همان محدوده خدماتی شهر محسوب می گردد. محدوده خدماتی از سوی شورای شهر و برای یک مرحله زمانی مشخص تعیین می شود.</p>	<p>محدوده خدماتی شهرداری</p>	
<p>(مقدمه ای بر مبانی برنامه ریزی شهری، شیعیه، چاپ دوم، دانشگاه علم و صنعت، ۱۳۷۰)</p>	<p>معمولاً برای انجام خدمات شهری و اقدام در جهت تأسیس ساختمان ها، فضاهای شهری و برنامه های عمران شهری، حدودی لازم است که بتوان در آن حدود به انجام خدمات شهری و برنامه ریزی در زمینه این خدمات پرداخت. لذا حدودی را برای انجام این خدمات تعیین می کنند و معمولاً این حدود از طرف مسئولین امور شهری و شهرداری ها مشخص می شود، تا بتوان در یک برنامه زمانی مشخص به نوسازی و گسترش شهر پرداخت و خدمات شهری مورد نیاز آن را اعم از برق، آب، تلفن، مسکونی، فضای سبز، درمان و مانند آن تأمین کرد. این حدود را محدوده شهر میگویند</p>	<p>محدوده شهر</p>	
<p>(کتاب سبز شهرداری کاربری زمین، جلد دوم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)</p>	<p>محدوده شهر یا محدوده قانونی شهر، فضایی است که در تقسیمات کشوری، حوزه اداری و سیاسی و خدماتی یک شهر را مشخص می سازد. وظیفه اداره عمران و تأمین خدمات و حفاظت شهر در داخل حریم شهرها به عهده شهرداری هاست.</p>	<p>محدوده شهر</p>	
<p>(ماده یک ضوابط و مقررات تفکیک باغات و مزارع در محدوده شهری مصوب شورای ۱۲/۱/۱۳۶۲ عالی شهرسازی)</p>	<p>در این دستورالعمل منظور از محدوده شهری محدوده ای است که شهرداری ها با توجه به ضوابط و مقررات موجود به صدور پروانه، احداث ساختمان مسکونی تفکیک و افراز اراضی می باشد.</p>	<p>محدوده شهری</p>	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری، جلد نهم وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	محورهای سبز درون شهری، به فضاهای سبز امتداد خیابان های شهر و محورهای سبز برون شهری به فضاهای سبز حاشیه جاده هایی که به طور مستقیم یا از طریق کمربندی به درون شهر راه می یابد، گفته می شود.	محورهای سبز	
(کتاب سبز شهرداری، مدیریت شهری و شهرداری ها، جلد یازدهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها ۱۳۷۹)	اگر شهر، همچون سازمانی در نظر گرفته شود، لازم است که در رأس آن عنصری برای برنامه ریزی آینده و ارائه امور کنونی قرار گیرد، این عنصر را می توان مدیریت شهر نامید	مدیریت شهر	
(برنامه ریزی و مدیریت شهری، مسائل نظری و چالش های تجربی، وزارت کشور، ۱۳۸۰)	به عنوان الگویی برای مدیریت و توسعه سکونت گاه های شهری، اعم از شهرهای کوچک و بزرگ و مادر شهرها، مطرح می شود. هسته فعالیت های بین المللی در مورد مدیریت شهر، برنامه مدیریت شهری (UMP) است که به وسیله برنامه توسعه سازمان ملل (UNDP) و بانک جهانی بنیان نهاده شده است	مدیریت شهری	
(برنامه ریزی و مدیریت شهری، مسائل نظری و چالش های تجربی، وزارت کشور، ۱۳۸۰)	هم به وظایف روزمره و هم به برنامه ریزی های دراز مدت مربوط می شود. از سوی دیگر، شهرداری به تصمیم گیری، جستجوی راه هایی برای توافق، توسعه همه جانبه ناحیه شهری به عنوان یک هویت فیزیکی، توسعه فعالیت های اقتصادی و اجتماعی که رفاه و بهبود وضعیت همه ساکنان شهر را به دنبال دارد، می پردازد.	مدیریت شهری	
(برنامه ریزی و مدیریت شهری، مسائل نظری و چالش های تجربی، وزارت کشور، ۱۳۸۰)	به عنوان چارچوب سازمان توسعه شهر، به سیاست ها، برنامه ها، طرح ها و عملیاتی مربوط می شود که در پی اطمینان از تطابق رشد جمعیت با دسترسی به زیر ساختهای اساسی، مسکن و اشتغال هستند	مدیریت شهری	
(کتاب سبز شهرداری، مدیریت شهری و شهرداری ها، جلد یازدهم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها ۱۳۷۹)	اگر مدیریت شهری به درختی تشبیه شود که شاخه های گوناگونی مانند مدیریت صنعتی، مدیریت مالی، مدیریت روستایی و چون اینها دارد، یکی از شاخه های جدید این درخت، مدیریت شهری است	مدیریت شهری	
(فصل نامه مدیریت شهری، شماره ۲، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	عبارت است از سازمان دهی عوامل و منابع برای پاسخ گویی به نیازهای ساکنان شهر است. با توجه به این که شهرداری نظامی باز است مدیریت شهری بیش از حیطة کالبدی شهر را در برمی گیرد	مدیریت شهری	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(دستورالعمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	مسیر ارتباطی بین دو یا چند ساختمان که به صورت سرپوشیده و به عرض کمتر از ۹ متر برای عبور و مرور پیاده در نظر گرفته شود.	مسیر پیاده	
(تبصره ۳ ماده ۴ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری، مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۵)	در شهرهای بزرگ از به هم پیوستن چند محله، منطقه شهری تشکیل می شود	منطقه	
(مقدمه ای بر مبانی برنامه ریزی شهری، شعبه، چاپ دوم، دانشگاه علم و صنعت، ۱۳۷۰)	عبارت است از ، فضا یا قسمتی از کره زمین یا قسمتی از خاک یک کشور که عوامل طبیعی، اقتصادی و اجتماعی، آن را از محیط اطراف خود متمایز نموده است.	منطقه	
(اصل و مبانی برنامه ریزی منطقه ای، اشکوری، سازمان برنامه و بودجه گیلان، بی تا)	محدوده ای از سرزمین است که به دلیل شرایط طبیعی و مقتضیات اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی و فضایی، کمابیش هم گونی داشته و متمایز از محدوده های دیگر است و با دارای خصیصه ها و عملکردهای نسبتاً هم سانی است.	منطقه	
(اصل و مبانی برنامه ریزی منطقه ای، اشکوری، سازمان برنامه و بودجه گیلان، بی تا)	منطقه در اصطلاح جغرافی دانان نوعی از محیط است که در آن عوامل جغرافیایی در رابطه ای قطعی و مستمر با یکدیگر ترتیب یافته اند.	منطقه	
(دیدگاه های نو در جغرافیای شهری، جلد اول، شکویی، سمت، ۱۳۷۳)	تقسیم یک شهر را به مناطق ویژه با مرزهای معین برای نقش پذیری هر یک از این مناطق (منطقه بندی شهری) می گویند.	منطقه بندی شهری	
(دیدگاه های نو در جغرافیای شهری، جلد اول، شکویی، سمت، ۱۳۷۳)	روشی است که در آن، برنامه ریزی فیزیکی و کاربری زمین را جهت منافع عمومی نظام می بخشد و هدف اصلی آن اختصاص دادن زمین به مصارف عمه، صنعتی و غیره در توسعه آینده شهر است.	منطقه بندی شهری	
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	بر اساس تعریف آژانس بین المللی حفاظت محیط زیست، مواد زاید جامدی که بالقوه خطرناک هستند و یا اینکه برای سلامتی انسان و سایر موجودات زنده خطر آفرین پنداشته می شوند، زباله های خطرناک گفته می شود. مواد زاید خطرناک موجب از دید مرگ ومیر، بیماری های بسیار جدی و یا حوادث خطرناک می شدند	مواد زاید خطرناک	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	مواد زاید خیابانی، از جارو کردن و شستن خیابان و سطوح شهری جمع می شوند و شامل: برگ درختان، خاک روبه، کاغذ و موادی نظیر اینها می باشد.	مواد زاید خیابانی	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استانداری تهران، ۱۳۷۷)	این مواد شامل، تصفیه خانه های آب و فاضلاب شهری و نیز تصفیه فاضلاب های صنعتی می باشد. عمده مواد زاید جامد این گونه واحدها، لجن اضافی آنهاست.	مواد زاید ناشی از تصفیه خانه ها و زیاله سوزها	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استانداری تهران، ۱۳۷۷)	شامل تمام مواد زاید حاصل از فعالیت هایی است که در شهر انجام می گیرد. این مواد هم از نظر منبع تولید و هم از نظر خواص فیزیکی و شیمیایی تنوع بسیار زیادی در بر دارد.	مواد زاید جامد شهری	
(سیستم مدیریت مواد زاید جامد شهری و روش های کنترل آن، شهرداری تهران، ۱۳۷۲)	جابجایی، حمل و نقل و دفع این مواد خطرناک بوده و احتیاج به مدیریت خاصی دارد، این مواد شامل مواد رادیو اکتیو، مواد شیمیایی سمی، زایدات بیولوژیک، زایدات قابل انفجار و قابل احتراق هستند.	مواد زاید خطرناک	
(مدیریت مواد زاید جامد شهری، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۹)	عبارت است از زایدات ناشی از درمان یا سایر اعمال مربوط که ممکن است برای کسانی که در تماس با آنها هستند خطرناک بوده و یا ایجاد عفونت کند.	مواد زاید بهداشتی درمانی	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استانداری تهران، ۱۳۷۷)	این مواد شامل باقی مانده گوشت و یا استخوان حیوانات، میوه جات و سبزیجات است که در مراحل مختلف استفاد (جابجایی، آماده سازی، پخت و پز و خوردن غذا) حاصل می شوند.	مواد زاید یا پسمانده های غذایی	
(دستورالعمل اجرایی محافظت ساختمان ها در برابر آتش سوزی، نشریه شماره ۱۱۲، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۱)	به مواد و مصالحی غیرقابل احتراق گفته می شود که وقتی در معرض شعله قرار گیرند، هیچ بخشی از آنها مشتعل نشده و نسوزد.	مواد غیرقابل احتراق	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استانداری تهران، ۱۳۷۷)	به کلیه مواد جامد و یا نیمه جامدی اطلاق می گردد که ارزش نگهداری ندارند. تولید مواد زاید جامد، جزو لاینفک زندگی انسان از ابتدای خلقت بشر تا کنون بوده است.	مواد زاید جامد شهری	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استانداری تهران، ۱۳۷۷)	مواد زاید شیمیایی، بیولوژیکی، قابل اشتعال، قابل انفجار و رادیواکتیو که می توانند به سرعت و یا در طی گذشت زمان، باعث ایجاد خطراتی برای زندگی انسان، حیوان و یا گیاه شوند. مواد زاید خطرناک نامیده می شوند.	مواد زاید خطرناک	

آخرین ویرایش
زمستان ۱۳۸۹

واژه‌ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(پرسش نامه فصل عمران شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۷)	شامل مکان‌های عرضه عمده فروشی و خرده فروشی متمرکز میوه و تره بار می‌شود که شهرداری بر آن نظارت می‌نماید.	میدان میوه و تره بار	
(کتاب سبز شهرداری حمل و نقل شهری، جلد سوم، وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها، ۱۳۷۸)	اتصال سه یا بیش از سه خیابان به باند سواره دایره‌شکلی که حرکت در آن در یک جهت انجام گیرد، میدان نام دارد	میدان	
(الگوی مصرف حمل و نقل شهری، وزارت کشور، ۱۳۷۲)	حالت خاصی از تقاطع‌های هم سطح است از این رو، بسیار از نکات و عواملی که در طرح تقاطع‌ها مورد نظر است، در مورد میدان‌ها نیز صادق است.	میدان	
(کتاب سبز شهرداری، نظام مراکز شهری، فضاهای مسکونی، جلد چهارم، وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها، ۱۳۷۸)	ناحیه شهری در شهرسازی اصطلاحاً "کامیونیتی" یا "اجتماع" خوانده می‌شود و در فارسی به معنی شهر یا آبادی است. مرکز ناحیه را به مرکز عامه یا "مرکز همستان" برگردان کرده‌اند و مرکز درجه دو شهری محسوب می‌شود.	ناحیه شهری	
(مواد زاید جامد شهری، شماره ۲، استانداردی تهران، ۱۳۷۷)	این مواد معمولاً از عملیاتی مانند تخریب ساختمانی، تعمیر و یا ساختمان‌سازی حاصل شده و عموماً حاوی خاک روبه، سنگ، بتن، آجر، چوب، آهن، لوله، قطعات پلاستیکی (کلید پریز، لوله‌های خرطومی) و سایر تجهیزات مورد نیاز برای احداث ساختمان‌ها می‌باشد.	نخاله‌های ساختمانی	
(کتاب سبز شهرداری، مواد زاید شهری، جلد هفتم، وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها، ۱۳۷۸)	به زایدات ناشی از تخریب، تعمیر یا احداث ساختمان‌های جدید، نخاله‌های ساختمانی گفته می‌شود. این نخاله‌ها، سنگ، سیمان، گچ، الوار و مصالح مانند آنها را در بر می‌گیرد.	نخاله‌های ساختمانی	
(کتاب سبز شهرداری، نظام مراکز شهری، فضاهای مسکونی، جلد چهارم، وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها، ۱۳۷۸)	مجموعه‌ای از شهرک‌ها، حومه‌های مسکونی و صنعتی و تأسیسات شهری است که با حوزه‌های روستایی آمیخته‌اند و در هر یک از آنها، مراکز تجاری و خدماتی جدید به‌طور پراکنده به وجود آمده‌گسترش یافته‌اند.	نواحی پیرامون شهر	
(کتاب سبز شهرداری، نظام مراکز شهری، فضاهای مسکونی، جلد چهارم، وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها، ۱۳۷۸)	شامل بخش درون شهر است که در هر بخش، مراکز اجتماعی و تجاری در محورهای مرکزی آن پدید آمده‌اند و نیازهای مناطق مسکونی پیرامون شهر را تأمین می‌کنند.	نواحی مسکونی	

واژه ها و تعاریف حوزه خدمات شهری

(۱۳۷۸)			
(کتاب سبز شهرداری، نظام مراکز شهری، فضاهای مسکونی، جلد چهارم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	بخش عمده سطح هر شهر از کاربری مسکونی تشکیل می شود. شهرها در واقع سکونت گاه های بزرگی هستند که از ترکیب متراکم واحدها و محله ها و نواحی مسکونی پدید می آیند. هر محله یا ناحیه مسکونی بنابر ویژگی خود از دیگری باز شناخته می شود. ویژگی های تاریخی و بافت کالبدی و اجتماعی محلات مسکونی شهر را از همدیگر متمایز می کنند.	نواحی مسکونی	
(کتاب سبز شهرداری، نظام مراکز شهری، فضاهای مسکونی، جلد چهارم، وزارت کشور، سازمان شهرداری ها، ۱۳۷۸)	تجدید بنای بافت های فرسوده و ایجاد بافت های جدید و مناسب.	نوسازی	
(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)	بریدن و یا حذف کردن تمام یا قسمتی از شاخه، ریشه، برگ، گل میوه و یا پوست درخت را طبق اصول و فنون معین هرس می گویند.	هرس	
(آشنایی با فضای سبز شهری، شماره ۴، استاری تهران، ۱۳۷۷)	واژه "رفیوژ" بته معنی پناه، پناهگاه و پیاده روی وسط خیابان برای حفظ عابرین از خطر وسایل نقلیه است	رفیوژ	